

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jan Kremer
Sędziowie:	<i>SSA Paweł Rygiel</i> SSA Piotr Rusin
Protokolant:	st.prot.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 grudnia 2012 r. w K.

sprawy z wniosku (...) Sp. z o.o. w N.

przy uczestnictwie: (...) s.a.r.l. w Luksemburgu i (...) Sp. z o.o. w likwidacji w K.

o odwołanie likwidatora

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 11 września 2012 r. sygn. akt IX GNs 2/12

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie Wydziałowi XI Krajowego Rejestru Sądowego do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1258/12

UZASADNIENIE

(...) Spółka z o.o. w N. wniosła o odwołanie likwidatora radcy prawnego W. P. ustanowionego postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 15 kwietnia 2011 r. (sygn. akt IX GC 547/10) likwidatorem spółki (...) Spółki z o.o. w likwidacji w K..

Jako podstawę żądania wnioskodawca powołał art. 276 § 4 ksh zarzucając likwidatorowi, że nie sporządził bilansu otwarcie likwidacji i nie przedstawił go do zatwierdzenia zgromadzeniu wspólników spółki, nie przedłożył zgromadzeniu wspólników sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2011 r., jak też ze szkodą dla spółki i wspólnika cofnęła powództwo wniesione przed otwarciem likwidacji a wytoczone przez spółkę drugiemu wspólnikowi – (...) s.a.r.l. w Luksemburgu.

Uczestnicy – likwidator spółki (...) s.a.r.l. w Luksemburgu i (...) spółce z o.o. w likwidacji w K. wnieśli o oddalenie wniosku.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy wniosek oddalił.

Sąd I instancji uznał się za właściwy rzeczowo i funkcjonalnie do rozpoznania wniosku w przedmiocie odwołania likwidatora. Wskazał także, że w przypadku ustanowienia likwidatora przez sąd rejestrowy, to ten sąd byłby właściwy do rozpoznania sprawy. Skoro natomiast sąd rejestrowy stosuje co do zasady - w myśl art. 7 ustawy o KRS - przepisy kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, to wydaje się uzasadnione zastosowanie analogii w tym zakresie do niniejszej sprawy i rozpoznanie wniosku o odwołanie likwidatora wedle przepisów regulujących ten tryb postępowania.

Dalej, Sąd Okręgowy ustalił, że uczestnik (...) s.a.r.l. w Luksemburgu wniósł do Sądu Okręgowego pozew o rozwiązanie spółki (...), a wyrokiem, którym rozwiązano spółkę (...) Sąd Okręgowy ustanowił likwidatora w osobie W. P..

Po przytoczeniu stanowisk uczestników - w tym twierdzących, że likwidator sporządził zarówno bilans otwarcia jak i sprawozdanie roczne oraz doręczył te dokumenty obu wspólnikom, że nie zwołanie zgromadzenia wspólników celem zatwierdzenia sporządzonych dokumentów jest wynikiem braku możliwości podjęcia uchwał z uwagi na konflikt między wspólnikami, że cofnięcie pozwu było wynikiem nie stwierdzenia istnienia wierzytelności – Sąd ocenił, że wniosek złożony przez spółkę (...) nie jest uzasadniony. Podkreślając, że likwidator nie jest osoba przypadkową, podzielił argumentację powołaną przez uczestników. W szczególności podkreślił, że ogromny spór jaki występuje pomiędzy wspólnikami uniemożliwia podjęcie jakiegokolwiek wspólnej decyzji, co uzasadniało nie zwołanie zgromadzenia wspólników przez likwidatora, a ograniczenie się do doręczenia wspólnikom sporządzonych bilansu otwarcia i sprawozdania rocznego. Co do cofnięcia pozwu Sąd wyraził pogląd, że trudno oceniać zasadność powództwa na etapie przed doręczeniem pozwu, a co za tym idzie - trudno skomentować na czym wnioskodawca opiera swoje przekonanie o wysokim prawdopodobieństwie uzyskania odszkodowania.

Od powyższego orzeczenia apelację wniósł wnioskodawca zarzucając:

- nieważność postępowania będącą następstwem pozbawienia wnioskodawcy możliwości obrony jego praw (art. 379 pkt 5 kpc w zw. z art. 131 § 1 kpc, art. 133 § 3 kpc oraz art. 13 § 2 kpc);

- naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj.:

* art. 200 kpc w zw. z art. 276 § 4 ksh poprzez zaniechanie przekazania sprawy właściwemu sądowi rejestrowemu i rozpoznanie jej przez Sąd I instancji będący niewłaściwym funkcjonalnie, względnie art. 13 § 1 kpc poprzez rozpoznanie sprawy w postępowaniu nieprocesowym, z powołaniem się na „analogię”;

* art. 217 § 1 i 2 kpc, art. 227 kpc i art. 235 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego i zaniechanie zebrania materiału dowodowego niezbędnego dla ustalenia istotnych dla rozstrzygnięcia sporu spornych okoliczności faktycznych;

* art. 227 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez nierozpoznanie wniosków dowodowych zgłoszonych przez strony, zmierzających do wyjaśnienia istotnych okoliczności niniejszej sprawy;

* art. 328 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia;

- naruszenie art. 276 § 4 ksh w zw. z art. 281 § 1 ksh, art. 281 § 2 ksh oraz art. 282 § 1 ksh poprzez nieprawidłowe przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą ważne powody uzasadniające odwołanie likwidatora.

Strona apelująca zgłosiła nowe dowody podnosząc, że nie mogła ich powołać przed Sądem I instancji.

W konsekwencji wnioskodawca wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, przy pozostawieniu temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej, względnie o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości poprzez uwzględnienie wniosku oraz o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Uczestnicy wnieśli o oddalenie apelacji, przy czym uczestnik (...) spółce z o.o. w likwidacji w K. podniósł dodatkowo wątpliwości, czy zgłoszony środek zaskarżenia jest apelacją czy zażaleniem oraz wniósł o odrzucenie tego środka zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności rozważania wymagają kwestie formalne, związane z właściwością rzeczową i funkcjonalną sądu w niniejszej sprawie oraz właściwym trybem postępowania. Rację ma bowiem strona apelująca, o ile wskazuje, że wyłącznym uzasadnieniem przyjęcia trybu nieprocesowego jako właściwego w sprawie jest ocena, że sprawa należy do właściwości sądu rejestrowego.

Art. 13 § 1 zd.1 kpc ustanawia domniemanie drogi procesu. Każda zatem sprawa cywilna podlega rozpoznaniu w procesie, za wyjątkiem spraw, dla których przepis szczególnie przewiduje ich rozpoznanie w trybie nieprocesowym. O ile zatem właściwym funkcjonalnie i rzeczowo do rozpoznania niniejszej sprawy byłby Sąd Okręgowy, to sprawa winna być rozpoznana w procesie, skoro brak jest przepisów szczególnych przewidujących dla niej tryb nieprocesowy. Niedopuszczalne w tym zakresie było zastosowanie analogii.

Z poglądu wyrażonego przez Sąd I instancji zdaje się wynikać, że przyjęcie swej właściwości w sprawie Sąd wywodzie z treści art. 276 § 2 ksh. Zgodnie ze zdaniem 2 tego przepisu, likwidatorzy ustanowieni przez sąd tylko sąd może odwołać.

Nie można zgodzić się z taką wykładnią cyt. przepisu, która zastrzega właściwość dla odwołania likwidatora dla tego samego sądu, który go ustanowił. Zdanie 2 art. 276 § 2 ksh należy interpretować w powiązaniu ze zdaniem 1 tego przepisu. Tym samym z wykładanej treści wynika jedynie tyle, że w przypadku gdy likwidator został ustanowiony przez sąd to nie może być on odwołany na mocy uchwały wspólników. W żadnym natomiast wypadku z przedmiotowego przepisu nie wynika wyłączenie zastrzeżenie właściwości dla tego samego sądu, który ustanowił likwidatora.

W przypadku gdy niedopuszczalne jest odwołanie likwidatora spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w drodze uchwały wspólników, do odwołania likwidatora i mianowania nowego powołany jest sąd rejestrowy. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowieniu z dnia 6.01.2000 r., I Cz 208/99 (OSNC z 2000 r., z.6, poz.122), „Wprawdzie w art. 266 § 4 kh regulującym tę kwestię, użyto określenia „sąd”, a nie „sąd rejestrowy”, ale judykatura jednolicie przyjmuje, że chodzi tu o kompetencję sądu rejestrowego (zob. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 1947 r., C I 1540/47, OSN 1948, nr 3, poz. 75 i uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1998 r., III CZP 58/97, OSNC 1998, nr 6, poz. 92). Stanowisko to jest zgodne z poglądem większości komentatorów kodeksu handlowego.”

Zważyć zatem należy, że stosownie do art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, do postępowania przed sądami rejestrowymi stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Ostatecznie zasadna jest zatem ocena, że niniejsza sprawa została rozpoznana we właściwym trybie – nieprocesowym, lecz przez niewłaściwy sąd. Do jej rozpoznania właściwy był sąd rejestrowy.

Powyższe uchybienie nie wpływa na nieważność postępowania. Ta bowiem – zgodnie z art. 379 pkt 6 kpc – związana jest wyłącznie z sytuacją, gdy sąd rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu.

Zasadne są zarzuty apelującej spółki naruszenia przepisów postępowania w zakresie nieprzeprowadzenia postępowania dowodowego oraz niedoręczenia, przed wydaniem orzeczenia, wnioskodawcy pism zawierających stanowiska uczestników.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy mogło nastąpić na posiedzeniu niejawnym, bez wyznaczenia rozprawy (art. 514 kpc). Zważyć jednak należy, że przepisy o postępowaniu nieprocesowym nie zwalniają sądu od zbadania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Tym samym procedowanie sądu nie jest ograniczone do odebrania od stron twierdzeń. O ile zatem sprawa tego wymaga, Sąd może - mimo niewyznaczenia rozprawy - przed rozstrzygnięciem sprawy wysłuchać uczestników na posiedzeniu sądowym lub zażądać od nich oświadczeń na piśmie (art. 514 § 1 zd.2 kpc) W sprawach spornych winien przeprowadzić wnioskowane przez uczestników dowody. Może także, stosownie do okoliczności, przesłuchać świadków i biegłych bez przyrzeczenia oraz w nieobecności uczestników. Może również zażądać od osób, które nie są uczestnikami, złożenia wyjaśnień na piśmie (art. 515 kpc).

Zauważenia zatem wymaga, że z treści wniosku oraz odpowiedzi na wniosek udzielonych przez uczestników wynika, iż strony pozostają w konflikcie, a stan faktyczny sprawy jest sporny – choćby w zakresie sporządzenia przez likwidatora i doręczenia wnioskodawcy bilansu otwarcia i sprawozdania rocznego. Spór dotyczy także zasadności cofnięcia powództwa przez syndyka, wytoczonego drugiemu uczestnikowi.

Sąd I instancji nie przeprowadził w tym zakresie żadnych dowodów, skutkiem czego było nie poczynienie żadnych ustaleń faktycznych pozwalających na ocenę powoływanych we wniosku podstaw do odwołania syndyka. Zupełnie niezrozumiałym jest pozostawienie bez oceny zachowania związanego z cofnięciem pozwu, będące konsekwencją niezapoznania się przez Sąd choćby z treścią tego pozwu.

Stwierdzenie powyższych uchybień nie prowadzi jednak do pozbawienia wnioskodawcy możliwości obrony jego praw, a tym samym do nieważności postępowania. Istotnie, przed rozstrzygnięciem sprawy wnioskodawcy nie miał możliwości ustosunkowania się do twierdzeń uczestników, jak też sąd nie zweryfikował dowodowo twierdzeń stron. Tym niemniej skutkiem opisanych uchybień nie było pozbawienie wnioskodawcy w sposób całkowity i nieodwracalny możliwości działania w postępowaniu.

Ocena, że w sprawie zachodzi konieczność weryfikacji dowodowej twierdzeń stron, dokonania w oparciu o postępowanie dowodowe ustaleń faktycznych, a na podstawie tych ustaleń – oceny prawnej co do zasadności wniosku, przy braku jakichkolwiek ustaleń Sądu Okręgowego i nie przeprowadzeniu postępowania dowodowego, prowadzi do wniosku, że w sprawie postępowanie dowodowe należy przeprowadzić w całości. Zachodzą zatem przesłanki określone w art. 386 § 4 kpc, uzasadniające uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy właściwemu sądowi (sądowi rejestrowemu) do ponownego rozpoznania.

Powyższe powoduje, że brak jest obecnie możliwości oceny przesłanek określonych w art. 276 § 4 ksh. Zarzuty apelującego wnioskodawcy są w tym zakresie bezprzedmiotowe.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 4 kpc, orzekł jak w sentencji, o kosztach postępowania apelacyjnego orzekając zgodnie z art. 108 § 2 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc.